

הרב מרדכי ברויאר ז"ל

בשבת פרשת תרומה, ו' באדר תשס"ז, הלך לעולמו בירושלים הרב מרדכי ברויאר, מגדולי התורה והרוח של דורנו, והוא בן 85. תנצב"ה.

שני מפעלים גדולים קשורים בשמו, והראשון שבהם הוא פרשנות המקרא. במשך יובל שנים לימד את המקרא על פי פשוטו במקומות שונים, במוסדות רבים ובפני קהלים מגוונים. תלמידיו המרובים זוכרים אותו כמורה מעולה בעל לשון חריפה ומזג סוער. במוקד עיונו העמיד את הסתירות שבתורה. וכך אמר:

"שני כתובים המכחישים זה את זה' היו ידועים בכל הדורות, והסתירות שביניהם לא נתגלו רק בדורנו. אך לשעבר לא היו מעלים על הדעת, שתורה שניתנה מרועה אחד והמדברת בלשון אדם אחד תאמר דברים סותרים זה את זה באמת. תפקידו של כל פרשן היה אפוא **לבטל** את הסתירות כמיטב יכולתו. היה עליו להוכיח, שהסתירה איננה אלא סתירה שלכאורה והפסוקים רק נראים כאילו מכחישים זה את זה. ברם, כיום אינם מבינים שכלל שהסתירות גדולות יותר ובלתי ניתנות ליישוב, כן גדול העושר העולה מביניהן" (**שיטת הבחינות**, עמ' 58-59).

כדוגמות מובהקות לפרשיות הסותרות זו את זו הביא את פרק א' בבראשית שנאמר ב'מידת הדין' לעומת פרק ב' שנאמר ב'מידת הרחמים', ואת פרשיות עבד עברי – "ועבדו לעולם" מול "ויצא ביובל". בספריו הפרשניים – **פרקי מועדות** (תשמ"ו) ו**פרקי בראשית** (תשנ"ח) - דן הרב ברויאר באופן שיטתי בפרקי המקרא, ויישם בהם את שיטת הבחינות' שפיתח. מאמריו בנושא, ומגוון תגובות נאספו לאחרונה בספר **שיטת הבחינות של הרב מרדכי ברויאר** (תשס"ה).

הרב יהודה עמיטל, ראש ישיבת הר עציון, וחברו הקרוב של הרב ברויאר במשך שישים שנה, אמר השבוע בהלווייתו כי בדורות הקרובים, כשישקע ענן הניצוח והוויכוח, יקומו מאות ואלפים, יאמצו את שיטתו הפרשנית של הרב ברויאר ויעסקו בה.

מפעלו השני של הרב ברויאר הוא קביעת נוסח המקרא על פי המסורה, כתר ארם צובה וכתבי יד הקרובים לו. על פי הנוסח הזה נדפסו כמה מהדורות מקרא, ובהן סדרת **זעת מקרא** ותנ"ך **כתר ירושלים**. כמו כן פרסם ספר על טעמי המקרא וספרי מחקר של המסורה.

בכל שנה, סמוך לפרשת זכור ולפורים, טען בתוקף כי אין מקום לספק בקריאת "יִצְרָר עֲמֶלְק" ובמילים "ולהרג" "לפניהם" במגילת אסתר, ואין לחזור על קריאת פסוקים מחמת הספק. את דבריו בעניין זה פרסם בקונטרס מיוחד בשם "מקראות שיש להם הכרע" (תש"ן).

גם אם נמצאו כאלה שחלקו עליו ועל דרכו הפרשנית, הנה הכירו הכל בערך דרכו המקורית בתורה שעלתה בקנה אחד עם גדולתו בתורה וזיכתה להעשיר את עולם התורה לדורות.

יוסף עופר